

Naar aanleiding van de toelichting door de accountant in de raadsrotonde van 29 november, zijn er door de fracties vragen gesteld. In deze memo worden de vragen beantwoord. Als bijlage bij de memo vindt u ook de vragen die vooraf zijn gesteld door de heren Steentjes en Hengeveld.

Op verzoek van beide raden heeft PriceWaterhouseCoopers een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de uitgangspositie van de gemeenten Doetinchem en Oude IJsselstreek, met oog op een mogelijke fusie. De accountant heeft dit onderzoek werkelijk onafhankelijk uitgevoerd. Hij heeft daarom onder andere een eigen analysekader gebruikt om het onderzoek uit te voeren. De accountant heeft begrotingen, jaarrekeningen en beleidsstukken gebruikt die zijn vastgesteld door de gemeenteraad, onze accountant en de provincie. Bovendien heeft de accountant medewerkers geïnterviewd. In die zin is er voor dit onderzoek eerder sprake van een third opinion dan een second opinion.

De conclusie van de accountant is dat in het algemeen kan worden gesteld dat de gemeenten een vergelijkbare financiële structuur en financiering kennen en dat de belastingsdruk voor de burger ook vergelijkbaar is. Verder heeft het onderzoek geleid tot de nodige inzichten in overeenkomsten en verschillen.

Een van de zaken die we hebben geconstateerd, is dat beide gemeenten volgens andere uitgangspunten begroten. In fase 2 van het onderzoek worden de uitgangspunten voor de belangrijkste inkomsten en uitgaven in beide begrotingen op elkaar afgestemd. Het gaat dan om de algemene uitkering, enkele specifieke uitkeringen, berekeningen van de loon- en prijsontwikkelingen.

De vragen die u heeft voorgelegd, hebben we waar mogelijk met de vindplaats in het onderzoeksrapport of de bijlage beantwoord. Bij aanvullingen hebben we vermeld wie deze aanvulling heeft gedaan. De vragen en antwoorden hebben we in het geheel voorgelegd aan de accountant en de aanwijzingen van de accountant verwerkt.

Vragen van fracties Oude IJsselstreek n.a.v. fusieonderzoek accountant

NB. Te beantwoorden vragen genummerd en vet getypt.

Vragen Lokaal Belang

Vastgoed is bij Doetinchem omvangrijk; 95 miljoen beheer en exploitatie is een specifiek risico.

1A Om welk bedrag gaat het?

1B Of is de hele vastgoed portefeuille een risico?

(Beantwoord door gemeente Doetinchem) Het risico betreft vervangingsinvesteringen en het in stand houden van het onroerend goed. De jaarlasten daarvan bedragen tussen de € 0,3 en € 0,5 miljoen, afhankelijk van keuzes in het onderhoudsniveau. De raad van Doetinchem besluit over dat niveau en de dekking in de voorjaarsnota 2013. Het bedrag van 95 mln. betreft de boekwaarde per 31/12/11.

In de opdracht staat dat er een top 10 van risico's zou komen.

2 Waarom is die er niet bij?

De accountant heeft in de derde factsheet een overzicht gegeven van de grootste risico's in beide gemeenten op een manier die zorgt voor vergelijkbaarheid tussen beide gemeenten. Dit overzicht is opgesteld obv de risicoparagrafen uit beide begrotingen. Het is dus geen top 10, maar een uitgebreider overzicht van de risico's.

In de herindelingscan die door de provincie wordt uitgevoerd wordt op basis van de risicoparagrafen van beide gemeenten een totaalbeeld gegeven van het weerstandsvermogen van de fusiegemeente. Dit betekent een inventarisatie van risico's en beschikbare weerstandscapaciteit.

Balans grondexploitatie:

Doetinchem werkt in haar begroting met het vormen van een spaarrisicoreserve:

3A Is het juist dat er vanaf nu nog een bedrag (14 miljoen) gespaard moet worden?

3B Als het geen 14 miljoen is hoe hoog is dan bedrag?

(Beantwoord door Doetinchem) Op slide 18 van het onderzoeksrapport leest u dat in de jaarrekening van 2011 voor de dekking van de spaarrisicoreserve ter hoogte van €29 mln. een voorziening is getroffen van € 15 mln. Het resterende risico van €14 mln. wordt deels onttrokken aan de algemene reserve. In de algemene reserve is daarmee rekening gehouden. Daarnaast wordt € 3 miljoen onttrokken uit een bestemmingsreserve. Tenslotte is een structurele bijdrage uit de exploitatiebegroting geraamd van € 0,5 miljoen vanaf 2015 tot en met 2021. Dit is opgenomen in de gemeentebegroting van de gemeente Doetinchem 2013 blz. 41, 42. De gemeente Doetinchem heeft dus het verwachte resterende risico volledig afgedekt in haar meerjarenbeeld.

3C Is dit een boekhoudkundige oplossing, maar cijfermatig niet onderbouwd en als zodanig een risico?

(Beantwoord door Doetinchem) De risico's zijn reële ramingen die zijn verwerkt in het financieel meerjarenperspectief en de algemene reserve van gemeente Doetinchem. Deze ramingen zijn gebaseerd op actuele grondexploitaties.

De omvang van het vastgoed is bij Doetinchem omvangrijk, dit kan invloed hebben op de berekening van je weerstandsvermogen.

Bij de berekening van de weerstandscapaciteit worden de stille reserves meegenomen en de stille reserves zitten over het algemeen in de vastgoed portefeuille.

4A Is dit in Doetinchem ook gebeurd?

4B Wat voor invloed heeft dit op de berekening van het weerstandsvermogen?

De methodiek van berekenen van het weerstandsvermogen bij beide gemeenten is verschillend. Doetinchem heeft geen ramingen opgenomen voor stille reserves in de vastgoedportefeuille. Wij nemen de onbenutte belastingcapaciteit niet mee (beide legitieme keuzes, die zowel door gemeenteraden, accountants en provincie zijn goedgekeurd). In de tweede fase stemmen we (op hoofdlijnen) voor beide gemeenten de verschillende uitgangspunten voor het analyseren van het weerstandsvermogen op elkaar af. In de herindelingscan uitgevoerd door de provincie, worden dan risico's en weerstandscapaciteit met elkaar vergeleken voor de eventuele fusiegemeente. Er bestaat geen landelijke uniforme wijze van bepaling en berekening van risico's.

4C Zijn de cijfers reëel naar de huidige waarde van het vastgoed?

De cijfers die gebruikt zijn voor de berekening van de stille reserve in Oude IJsselstreek, zijn gebaseerd op de WOZ taxaties en voor een deel meegenomen in het weerstandsvermogen (dus niet het volledige verschil tussen boekwaarde en WOZ-waarde wordt in het weerstandsvermogen opgenomen)

Op alle hoofdfuncties (behalve verkeer en vervoer) zijn de lasten hoger in Doetinchem als in de Oude IJsselstreek.

5A Mogen wij hier de conclusie uit trekken dat Doetinchem een duurdere gemeente is als Oude IJsselstreek?

Nee, voor de inwoner is het verschil in lasten tussen beide gemeenten beperkt. De vergelijkbaarheid van de lasten per hoofdfunctie is beperkt door de verschillen in inwoneraantallen, woonruimten, sociale structuur, centrumfunctie en km² (slide 22). De beide gemeenten verschillen teveel. Doetinchem heeft op een beperkt oppervlak relatief veel inwoners (40% meer dan Oude IJsselstreek), veel woonruimte (45 % meer) en een sterke centrumfunctie. Oude IJsselstreek heeft een veel groter oppervlak (bijna 73% groter dan Doetinchem). Door de centrumfunctie geeft Doetinchem op bepaalde gebieden meer geld uit. Door het grote oppervlak geeft Oude IJsselstreek op het gebied van wegen en riolering meer geld uit. (pagina 14 rapport en slide 45 accountantsonderzoek).

5B Wanneer het tot een fusie zou komen de lasten druk voor Doetinchem gunstiger uitvalt als voor Oude IJsselstreek?

De eerste fase laat nu zien dat er een zeer klein verschil is in lastendruk tussen de twee gemeenten. Lastendruk wordt (deels) bepaald door keuzes die de gemeenteraad maakt. Daardoor is op voorhand over de lastendruk na fusie niets te zeggen.

Vragen CDA

Beide gemeentes hebben voor wat betreft hun woonvisie een zogenoemd 'worst case' scenario opgesteld resulterend voor Doetinchem in € 29,9 mln en voor Oude IJsselstreek in € 26,3 mln. Doetinchem heeft inmiddels € 23,4 gereserveerd in een zogenoemde Risicoreserve (in de begroting 2013 wordt deze Risicoreserve opgehoogd naar € 29,9 mln). Oude IJsselstreek heeft € 11,8 mln gereserveerd in een voorziening woonvisie.

6A Waarom heeft Doetinchem niet gekozen voor het vormen van een voorziening?

(Beantwoord door Doetinchem)Basis voor de keuze reserve of voorziening zijn de voorschriften BBV. Een voorziening wordt getroffen voor een voorzienbaar verlies. Een reserve wordt gevormd ter dekking van risico's. In de jaarstukken 2011 gemeente Doetinchem is om die reden van de reserve van € 29 miljoen een voorziening getroffen van € 15 miljoen.

6B Is het juist dat de Risicoreserve onderdeel uitmaakt van de algemene reserve en ontstaat nu een vertekend beeld, omdat de algemene reserve kunstmatig op een te hoog niveau wordt weergegeven?

(Beantwoord door Doetinchem) In de jaarrekening van 2011 is voor de dekking van de spaarrisicoreserve ter hoogte van €29 mln. een voorziening is getroffen van € 15 mln (slide 18) . Het resterende risico van 14 mln. wordt deels onttrokken aan de algemene reserve. In de algemene reserve is daarmee rekening gehouden. Daarnaast wordt € 3 miljoen onttrokken uit een bestemmingsreserve . Tenslotte is een structurele bijdrage uit de exploitatiebegroting geraamd van € 0,5 miljoen vanaf 2015 tot en met 2021. Dit is opgenomen in de gemeentebegroting van de gemeente Doetinchem 2013 blz. 41, 42 De algemene reserve wordt dus niet kunstmatig hoog gehouden.

6C Is deze post geëlimineerd bij de bepaling van de solvabiliteitsratio (EV / TV).

(Beantwoord door Doetinchem) In het saldo van de algemene reserve is rekening gehouden met de onttrekkingen voor de Risicoreserve. Deze post hoeft dus niet nog extra te worden geëlimineerd.

Boekwaarde grondexploitaties ultimo 2011:

Doetinchem	€ 52 mln.	Worst case scenario	€ 29,9 mln. (57,5%)
Oude IJsselstreek	€ 29 mln	Worst case scenario	€ 26,3 mln (90,6 %)

7A Zijn beide scenario's op dezelfde uitgangspunten getoetst?

Doetinchem heeft een scenario berekend waarvan de uitgangspunten grotendeels vergelijkbaar zijn met "worst case" scenario Oude IJsselstreek.

7B Heeft Doetinchem de zaak minder pessimistisch ingeschat?

Op basis van de aangeleverde gegevens en de analyse van de accountant kan niet worden geconcludeerd dat Doetinchem de zaak minder pessimistisch heeft ingeschat.

7C **Waarom is er geen sterkte zwakte analyse gemaakt van de huidige gemeenten en van de beoogde ene gemeente?**

Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een gebruikelijk analysekader. De balansposities, nettolasten per hoofdfunctie, de meerjarenraming en de lasten voor de burger zijn vergeleken en verklaard. Opvallende verschillen zijn gesignaleerd. Het uitvoeren van een sterkte/zwakteanalyse maakte geen deel uit van de opdracht. Wij hechten eraan te benadrukken dat het onderzoek uitgevoerd door PWC een second opinion is. PWC heeft die stukken bekeken die reeds door u als raad, door onze accountant en door de provincie zijn goedgekeurd.

Bijlagenrapport; Pag. 26/61.

Verken de uitgangspositie van de beoogde nieuwe gemeente die uit beide voortkomt.

Dit in termen van vermogenspositie, financieel draagkracht en risicodraagkracht en ontwikkeling van het weerstandvermogen.

8A **Waarom is de ontwikkeling van het weerstandvermogen op korte termijn en middenlange termijn niet nader aangegeven?**

De methodiek van berekenen van het weerstandsvermogen bij beide gemeenten is verschillend. In de tweede fase stemmen we (op hoofdlijnen) voor beide gemeenten de verschillende uitgangspunten voor het analyseren van het weerstandsvermogen op elkaar af. In de herindelingscan uitgevoerd door de provincie, worden dan risico's en weerstandscapaciteit met elkaar vergeleken voor de eventuele fusiegemeente. Daarmee wordt de vraag uit de onderzoeksopdracht beantwoord.

8B **Is de mate van in control daardoor wel te beoordelen?**

Dit was geen onderdeel van de eerste fase van het onderzoek. Beide gemeenten hebben een goedgekeurde jaarrekening 2011 en begroting 2013.

Gerealiseerde resultaten uit het verleden zijn geen garantie voor de toekomst.

9 **Waarom ontbreekt het volgende essentiële onderdeel in het onderzoek? Op basis van de voorliggende meerjarenbegrotingen (2013-2016) van beide gemeenten had een balansprojectie (ultimo 2016) uitgevoerd dienen te worden, zodat inzicht wordt verschaft in de toekomstige financiële ontwikkeling van beide gemeenten. Op basis van deze balansprojectie zouden de balansratio's voor 2016 vergeleken dienen te worden met die van 2011 (zie slide 8 en 9).**

Een balansprojectie is geen onderdeel van het onderzoek. De herindelingscan uitgevoerd door de provincie levert in de tweede fase inzicht in de financiële levensvatbaarheid van de fusiegemeenten. Een consolidatie van beide gemeentebalansen tot een geprognostiseerde balans voor de fusiegemeente is dan ook geen onderdeel van fase 2 van het onderzoek. Dit kan in een latere fase van het proces worden gedaan.

Vragen PvdA

Slide 11: In Doetinchem is vastgoed omvangrijk.

10 **Wat zijn hiervan de specifieke risico's zowel in gemeente Doetinchem als ook in de gemeente Oude IJsselstreek?**

Het risico van het vastgoed in Doetinchem betreft vervangingsinvesteringen en het in stand houden van onroerend goed. De jaarlasten bedragen tussen de € 0,3 en € 0,5 miljoen, afhankelijk van keuzes in het onderhoudsniveau. De raad besluit over dat niveau en de dekking in de voorjaarsnota 2013. In Oude IJsselstreek concentreert het risico zich met name rond de ontwikkeling van de DRU complex (Factsheet 2, Vastgoed).

In Oude IJsselstreek is het risico van het vastgoed vooral geconcentreerd rondom het DRU complex wordt geconstateerd.

11A Wat is het vastgoed risico en in welke omvang?

Vanaf 2008 t/m 2018 is het vastgoedrisico structureel gedekt. Daarna is een nieuwe periode, waardoor er nog geen dekking is voor € 275.000 op jaarbasis.

11B Heeft die € 31 miljoen vooral te maken met de DRU?

Nee, voor de DRU gaat het om circa € 5,7 miljoen. De (aankoop)bedragen van de DRU:

- DRU portiersgebouw aankoop € 4,35 mln.
- DRU Afbramerij aankoop € 0,62 mln.
- DRU SSP hal aankoop € 0,36 mln. tbv evenementen
- DRU Loonbureau aankoop € 0,32 mln (zie factsheet 2)

Slide 13:

12A Waarom zijn bepaalde bedragen vetgedrukt?

Voor de leesbaarheid zijn de totalen vetgedrukt.

Antwoord PWC: Om inzichtelijk te maken welk deel betrekking heeft op de DRU/layout technische keuze, geen inhoudelijk overweging ligt hieraan ten grondslag.

12B Hoe kan het zijn dat Oude IJsselstreek rekent met 1% rente tegenover Doetinchem met 4% rente?

Er zijn verschillende manieren waarop rente toegerekend kan worden aan reserves. Gemeenten kunnen hier verschillend mee omgaan. PWC heeft dit geconstateerd en maakt hierover die opmerking (slide 13).

12C Is het rentepercentage van Doetinchem wel reëel en wat is het risico daarbij?

Antwoord PWC: het bepalen van rente% is niet aan wettelijke regels gebonden maar aan eigen lokaal en door de raad vastgesteld financieel beleid. Er zijn gemeenten die geen rente bijschrijven en gemeenten die dit wel doen. Rentebijbeschrijving heeft als doel om de effecten van inflatie en kostenstijgingen te beperken. Immers reserves worden vooral gevormd voor toekomstige investeringen./uitgaven.

12D Hoe komt een dergelijk groot verschil tot stand tussen de leningen met garantstelling betreffende WSW. Verschil tussen Doetinchem en Oude IJsselstreek?

Dit heeft te maken met het investeringsniveau van de afgelopen decennia van de diverse woningcorporaties die in de gemeenten actief zijn en zijn geweest. De gemeenten hebben voor de sociale woningbouw een achtervangpositie samen met het Rijk achter het Waarborgfonds sociale woningbouw.

Slide 14/Slide 15:

4e streepje bij slide 14 – Doetinchem: betreft grondbedrijf algemene reserve van € 7mln.

4e streepje bij slide 15 –Oude IJsselstreek: betreft grondbedrijf algemene reserve van € 0,3 mln.

13A Waaruit is dat verschil tussen beide gemeenten te verklaren?

Bij Oude IJsselstreek is niet langer een afzonderlijke reserve Grondbedrijf; deze vormt onderdeel van de algemene reserve.

Toelichting PWC: deze mutaties vanuit het verleden is geen onderwerp van onderzoek geweest. PWC heeft zich gericht op het huidige en meest actuele risicoprofiel en de middelen (reserves/voorzieningen/toekomstige reserveringen etc) om deze risico's op te vangen/dekken.

13B Is dit te gering bij Oude IJsselstreek?

De reserve van het grondbedrijf is onderdeel van de goedgekeurde begroting. PWC heeft de verschillen geconstateerd, niet gewaardeerd.

13C Of heeft dit te maken met boekhoud\technische manier waarom dat anders in elkaar zit?

Dit heeft te maken met het feit dat Oude IJsselstreek geen afzonderlijke reserve voor het Grondbedrijf heeft. Deze vormt onderdeel van de algemene reserve.

Slide 19: Bij Oude IJsselstreek is 10 miljoen niet gedekt op basis van woonvisie.

14 In hoeverre is dit een groot risico?

Antwoord PWC: Het onderzoek van PwC is gericht op het vergelijken, verklaren en signaleren op een viertal dimensies (zie slide 6). Het doen van kwalitatieve uitspraken is geen onderdeel van de opdracht.

Slide 23:

15A Hoe is het verschil te verklaren tussen de gemeente Doetinchem en de gemeente Oude IJsselstreek?

15B Heeft dit alleen te maken met de berekening van de gemeente Doetinchem met de uren van de leidinggevenden?

Bij Doetinchem worden de uren van leidinggevenden en advies toegerekend aan de hoofdfunctie Algemeen Bestuur. Dit is bij Oude IJsselstreek niet het geval.

15C Of zijn er bij de gemeente Doetinchem meer ambtenaren in dienst?

De personeelsopbouw is geen onderdeel van het accountantsonderzoek.

15D Waar ligt het aan dat er zo'n groot verschil blijkt te zijn?

Zie 15 b en c

Slide 2. Vastgoed. Slide 4 – Aandachtspunten.

16 Waarom is hier bij Oude IJsselstreek precies gewerkt met getallen en bij Doetinchem niet?

Dit geldt alleen voor de DRU, deze informatie is specifiek opgevraagd om inzichtelijk te krijgen welk deel is verhuurd en welk deel niet (obv begroting 2012)

17 Wat vergelijk je hier eigenlijk?

Hier wordt de informatie zoals opgenomen in de paragrafen kapitaalsgoederen van beide gemeenten vergeleken

Vragen D66

In de krant hebben we uitgebreid kunnen lezen dat u geen lijken in de kast heeft aangetroffen.

18A Heeft u een aantal jaarrekeningen en de begroting 2013-2016 van de gemeente als onderzoeksmateriaal gekregen en niet meer dan dat?

De accountant heeft jaarrekeningen met bijbehorende rapporten van de huisaccountant, begrotingen en beleidsnotities tot zijn beschikking gehad. Daarnaast heeft de accountants interviews gedaan.

18B Kunt u toelichten hoe u op grond van dit materiaal tot de conclusie bent gekomen dat er geen financiële lijken zijn?

De accountant heeft deze conclusie niet getrokken. Op slide 47 t/m 48 van het onderzoeksrapport vindt u de conclusies van de accountant.

De gemeente OIJ heeft een achterstand heeft in het onderhoud van de wegen die circa 1,5 jaar geleden werd geschat op 2 miljoen euro. Inmiddels zal daar nog het nodige bijgekomen zijn. Deze achterstand zal op termijn ingelopen moeten worden.

19 Waarom neemt U daar geen bedrag voor op in financiële voorstelling van de zaken?

In de begroting zijn extra gelden ter beschikking gesteld voor het onderhoud van wegen. De accountant heeft hier kennis van genomen.

Voor het opvangen van hoge uitgaven voor rioleringen hadden we vorig jaar nog een rioleringsbufferfonds van uit mijn hoofd 1,6 miljoen. Volgens de begin deze maand gepasseerde begroting is het bufferfonds nu leeg. Bij de behandeling van de begroting begin deze maand is voor de tweede keer besloten de rioolheffing niet te verhogen en te houden op €200,-. Volgens het beheersplan waar u naar verwijst zou deze rioolheffing eigenlijk €300,- moeten bedragen omdat er de komende jaren zeer hoge uitgaven zijn te verwachten.

20   Waarom houdt u deze zaken geen rekening in uw voorstelling van de financiële stand van zaken van de gemeente?

Het Gemeentelijke Rioleringsplan is in 2012 door de raad vastgesteld. Het resultaat van deze besluitvorming is in de begroting verwerkt. Bij de lasten voor Hoofdfunctie 2 'Verkeer, vervoer en waterstaat' (slide 25) zijn de netto lasten voor deze functie opgenomen.

In slide 9 geeft u de balansposities aan van beide gemeente. Daarbij verwijst u naar de NUON gelden. Als ik de grafiek goed interpreteer zegt deze impliciet dat de door de gemeente OIJ in 2009 gekregen nuon gelden, ruim 42 miljoen in totaal, anno 2011 op zijn. De solvabiliteit is namelijk weer ongeveer op het niveau van 2008.

21   Klopt deze waarneming?

Nee, de Nuon gelden zijn deels gebruikt, deels in de algemene reserve opgenomen.

In slide 19 in het bijlagenboek maakt u gewag van een bedrag van 2,3 miljoen euro verlies dat dit jaar in de jaarrekening over 2012 moet worden genomen in verband met de vertraging verkooptempo lopende exploitaties etc. In de begin deze maand behandelde BERAP komt dit niet voor. Het is ook voor het eerst dat ik hier van hoor.

22   Kunt U aangeven hoe u aan deze informatie komt en waarop het is gebaseerd?

De grondexploitaties maken geen onderdeel uit van de berap. Deze worden apart aan de raad voorgelegd. Het bedrag dat de accountant noemt staat vermeld in de jaarrekening 2011, paragraaf grondbeleid blz. 102. Volgens de accountant is dit naar de huidige inzichten (november 2012), een zeker risico en moet dus worden voorzien. Dit bedrag is dan ook opgenomen in de 10,6 miljoen die nog niet gedekt is.

Eveneens in slide 19 geeft u aan dat de gemeente Oude IJsselstreek nog 10,6 miljoen risico moet afdekken wil ze dezelfde methode hanteren als de gemeente Doetinchem.

23A   Betekent dit dat u de handelwijze van OIJS risicovol vindt?

23B   Kunt u daar een toelichting op geven?

Het op deze manier duiden van de onderzoeksgegevens is geen onderdeel van de opdracht aan de accountant. De accountant geeft op slide 47 zijn conclusies, waarbij het niet afgedekte risico doorslaggevend is genoemd.

Het resterend weerstandsvermogen van de gemeente Oude IJsselstreek is - na aftrek van de geschatte risico's en de risicobuffer - volgens de net behandelde begroting 2013 (zie blz 120 van de begroting) 10,4 miljoen euro. Kortom als het risico van 10,6 miljoen euro uit slide 19 wordt afgedekt voldoet de gemeente niet meer aan de financiële criteria. Toch noemt u de gemeente financieel gezond.

24   Kunt u dit toelichten?

De raad velt een oordeel over of de gemeente financieel gezond is. PwC heeft een vergelijkend, verklarend en signalerend onderzoek gedaan.

Aanvullend antwoord PwC: de hierboven genoemde conclusie 'financieel gezond' is niet in de rapportages van PwC aanwezig.

U geeft terecht aan dat de gemeente OIJ geen rekening houdt met de gevolgen van rijksbezuinigingen en de gevolgen van de overdracht van rijkstaken. (Doetinchem doet dit wel) Wat me verbaast is dat u geen schatting geeft van een bedrag waarmee de gemeente OIJ rekening zou moeten houden. Inmiddels zijn er diverse berekeningen in circulatie, zelfs binnenlands bestuur heeft al gepubliceerd dat de gevolgen van de kortingen op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een gemeente met 40.000 inwoners circa 1,5 miljoen euro structureel kunnen zijn.

25 Kunt u toelichten waarom u zelfs geen globaal bedrag noemt en er geen rekening mee houdt in uw voorstelling van de financiële stand van zaken van de gemeente?

Basis voor onderzoek zijn de jaarrekeningen en begrotingen geweest. Het opbouwen van een alternatieve begroting voor de gemeente Oude IJsselstreek is geen onderdeel van de opdracht.

Op zeker acht verschillende plaatsen in de rapportage van de huisaccountant van de gemeente bij de laatste jaarrekening is aangegeven dat de gemeente over onvoldoende inzicht in specifieke risico's beschikt¹. Ook in uw rapportage wijst u daar regelmatig op.

26A Bent u met me eens dat een grondige risico analyse nodig is voor u een uitspraak kunt doen over de financiële gezondheid van de gemeente Oude IJsselstreek?

Nee, de accountant heeft een onderzoek gedaan op basis van door de gemeenteraad goedgekeurde begrotingen, jaarrekeningen, die ook provinciaal zijn goedgekeurd.

26B Zal een gedegen risico-analyse wat u betreft ook onderdeel moeten uitmaken van fase 2 van uw onderzoek?

De aanbevelingen van de accountant voor fase twee staan verwoord op slide 49. Het nader onderzoeken van de grondexploitaties is een van die aanbevelingen.

---

1 Toelichting D66 bij 26:

Accountant in rapport bij jaarrekening 2011: Verdere ontwikkeling nodig op 4 hoofdpunten, waarvan punt 3: Het ontwikkelen van een risicomanagementsysteem en het borgen daarvan in de organisatie en de processen. Verder spreekt de accountant op zeker 8 plaatsen over onvoldoende inzicht in specifieke risico's

- a. *Risicoanalyse per proces opnemen in het interne controleplan.*
- b. *Onderscheid maken tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Er is ook geen structureel systeem van risicomanagement (waaronder periodieke risico-inventarisatie en – inschatting) die is vertaald in de paragraaf weerstandsvermogen. Daarom is het moeilijk aan te geven of alle risico's wel zijn onderkend.*
- c. *Stille reserves zijn onzeker*
- d. *Volledigheidshalve merken wij op dat een aantal belangrijke posten als PM zijn opgenomen in de risico-paragraaf, omdat deze niet goed zijn in te schatten. Daarom zijn de risico's grote dan uit het overzicht blijkt. Wij hebben het college geadviseerd een goede inschatting te maken van de overige risico's en deze nader te kwantificeren.*
- e. *Let op: de voorziening grondexploitatie (woonvisie) is alleen gevormd voor woningbouwcomplexen, niet voor bedrijfsterreinen. College moet hier keuzes maken.*
- f. *Risico dat beheersplannen niet aansluiten op bijbehorende onderhoudsvoorzieningen. Meerjarenramingen maken.*
- g. *Risico's in gegarandeerde geldleningen: Een goed beheers instrumentarium ontbreekt om garantstellingen te monitoren*
- h. *Weinig inzicht in de risico's in de financiële positie van verbonden partijen.. Nota verbonden partijen nodig.*

Vragen VVD

Er worden opmerkingen gemaakt door PwC over de risico's in vastgoed rondom het DRU complex.

27 Zijn deze risico's ook nog aanwezig indien dit vastgoed zoals oorspronkelijk de bedoeling was wordt overgeheveld naar een andere partij bijv: DRU cultuurfabriek?

De beantwoording van deze vraag valt buiten de opdracht van de accountant.

Er wordt wel gesproken over de bestemmingsreserves van beide gemeenten, maar niet over de vrije/algemene reserves.

28 Kunt u ons hier over informeren?

Antwoord PwC: zie slide 8-12 van onze rapportage voor een toelichting over vrije en bekleemde reserves

Er zijn nogal verschillen tussen de beide gemeente bij de hoofdfuncties 2 (verkeer en vervoer) en 6 (sociaal).

29 Hoe krijgen wij de mogelijk – financiële- gevolgen voor de inwoners in beeld?

Zie de beantwoording van vraag 5.

De accountant noemt de financiële positie van Doetinchem solide en van Oude IJsselstreek minder solide.

30 Kunt u dit in cijfers uitdrukken?

Antwoord PwC: Het onderzoek van PwC is gericht op het vergelijken, verklaren en signaleren op een viertal dimensies (zie slide 6). Het doen van kwalitatieve uitspraken is geen onderdeel van de opdracht. Zie de conclusies op slide 47.

Bijlage

Beantwoording van eerder gestelde vragen:

Vragen Henk Hengeveld van Lokaal Belang d.d. 28 november:

1. **In de vastgoedportefeuille wordt gesproken over een specifiek risico bij de gemeente Doetinchem van €95.000.000,00. Conclusie: dat bedrag staat in het beheer en exploitatie risico. Over welk bedrag hebben we het nu werkelijk?**

Antwoord Videler²: Doetinchem heeft voor € 95 miljoen vastgoed in bezit. De accountant constateert dat beheer en exploitatie van het vastgoed een risico is. Het risico dat daarmee wordt gelopen, is niet in geld uitgedrukt. Ook in factsheet 3 (vastgoed) komt het bedrag dat gemoeid is met de exploitatie niet tot uitdrukking.

2. **Vastgoed en weerstandsvermogen van de gemeente Doetinchem. In het weerstandsvermogen staat een bedrag van €94.000.000,-. Daar zit een gedeelte of geheel van vastgoed in. Hoe is dat vastgoed gewaardeerd. Dat is onvoldoende duidelijk. Dat is wel belangrijk om te weten om er achter te komen wat de weerstandscapaciteit van de stille reserves is. M.a.w. hoe zit het met de opbouw van het weerstandsvermogen van Doetinchem?**

Antwoord Videler:: Ik kan deze vraag ook niet beantwoorden vanuit de stukken. Is in ieder geval een goede vraag om vanavond (in de rotonde)ook aan de accountant te (laten) stellen.

Vraag Bennie Steentjes van CDA, d.d. 27 november:

1. **De vraag is; waar kan ik dit antwoord vinden, a vooruit blik financiële positie 5 jaar, b. ontwikkeling weerstand vermogen, c. beschrijving per gemeente risico-top tien voor zover mogelijk gekwantificeerd en d. verken de uitgangspositie van een mogelijke nieuwe gemeente die uit beide voorkomt en dit in termen van 1. vermogenspositie, 2 financiële draagkracht, en 3. risicodraagkracht.**

Antwoord Videler: De accountant heeft het onderzoek uitgevoerd volgens het analysekader dat zij voor fusieonderzoeken gebruiken (zie slide 6). De vragen zijn wel beantwoord maar niet in dezelfde volgorde terug te vinden. In volgorde:

- a. Vooruitblik 5 jaar: er is een vergelijking gemaakt van de meerjarenbegrotingen. Die vindt u in het accountantsrapport (bijlage 4.2) vanaf slide 36. Die meerjarenbegrotingen lopen tot en met 2016.*
- b. Ontwikkeling weerstandsvermogen: In het accountantsrapport wordt op slide 20 de conclusie getrokken over het weerstandsvermogen.*
- c. Risico top 10: deze vraag hebben we in een aanvullende opdracht voorgelegd aan de accountant. U vindt de risicoinventarisatie in het bijlage boek na het accountantsrapport als de derde factsheet. Deze risico-inventarisatie is geen top 10, maar een vergelijkend overzicht van de risico's in beide gemeenten.*
- d. Verkenning nieuwe gemeente: De accountant heeft zoekrichtingen aangegeven waarop de eventuele nieuwe gemeente zou kunnen besparen, zie hiervoor slide 34, 35. Een doorrekening van het meerjarenperspectief, inclusief de nieuwe bedragen waarmee BZK gaat werken, willen we in de 2e fase samen met de provincie maken. Dit hoeven we dan niet bij een accountant neer te leggen. Meer informatie over wat er in de eventuele tweede fase wordt meegenomen, vindt u in bijlage 7, paragraaf 6.1.*

---

² Videler: Hetteke Videler, projectleider Fusie Oude IJsselstreek.